Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2026. gada 20. novembrī
(OR. en)

15598/26

SPORT 50
CULT 140

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par tradicionālajiem sporta veidiem un spēlēm (TSS) kā Eiropas kultūras mantojuma dzīvu izpausmi un iekļaujošas līdzdalības fiziskās aktivitātēs virzītājspēku

Pielikumā pievienoti tematā minētie secinājumi, ko Padome (Izglītība, jaunatne, kultūra un sports) pieņēma 2026. gada 20. novembra sanāksmē.

PIELIKUMS

Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par tradicionālajiem sporta veidiem un spēlēm (TSS) kā Eiropas kultūras mantojuma dzīvu izpausmi un iekļaujošas līdzdalības fiziskās aktivitātēs virzītājspēku

PADOME UN PADOMĒ SANĀKUŠIE DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI,

ŅEMOT VĒRĀ, KA ŠAJOS SECINĀJUMOS:

1. Tradicionālos sporta veidus un spēles (TSS) var saprast kā fiziskas, ar sacensībām saistītas vai ar sacensībām nesaistītas sporta aktivitātes un rekreācijas pasākumus, kas ir daļa no nemateriālā kultūras mantojuma daudzveidības; tos praktizē individuāli vai kolektīvi, tie sakņojas reģionālās vai vietējās kopienās un identitātēs, tiek nodoti no paaudzes paaudzē, un to pamatā ir praktizējošās kopienas pieņemti noteikumi.

2. TSS ir dinamiskas, palīdz nodrošināt kultūras nepārtrauktību un identitāti, kopīgas vērtības un sociālo kohēziju. Piekļuve TSS un to pieejamība jaunākajām paaudzēm ir būtiska TSS ilgtspējai un kā dzīvas kultūras un sporta prakses ilgtspējai un nodošanai tālāk.

ATGĀDINOT:

3. Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 6. pantu, kurš nosaka – Eiropas Savienības kompetencē ir veikt darbības sporta jomā, lai atbalstītu, koordinētu vai papildinātu dalībvalstu darbības. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 165. pantu Savienība palīdz risināt Eiropas sporta nozares jautājumus, ņemot vērā šīs nozares īpatnības, tās struktūras, kas balstās uz brīvprātīgu darbību, un tās sociālo un audzinošo nozīmi. LESD 167. pants paredz, ka Savienība veicina dalībvalstu kultūru uzplaukumu, respektējot to nacionālās un reģionālās atšķirības un – izceļot kopīgo kultūras mantojumu.

4. Eiropas Savienības sporta darba plānu 2024.–2027. gadam, kurā izcelti tradicionālie sporta veidi prioritārajā jomā, kas saistīta ar godprātīgumu un vērtībām sportā.

5. To, ka daži tradicionāli sporta veidi ir iekļauti *UNESCO* Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvajā sarakstā un ka pastāv nemateriālā kultūras mantojuma valsts reģistrs, kas ietver konkrētus TSS.

6. Šo secinājumu pielikumā minēto politisko kontekstu.

UZSVEROT, KA:

7. Ņemot vērā TSS vietējo un kopienā balstīto organizāciju, TSS var būt svarīga loma, veicinot visu cilvēku fizisko aktivitāti visa mūža garumā un aktīvas vecumdienas, tādējādi sekmējot to pastāvīgu praktizēšanu vietējās kopienās. Tie var arī sniegt būtiskus fiziskās un psihoemocionālās veselības un labbūtības ieguvumus tradicionālos sporta veidos un spēlēs iesaistītām personām.

8. TSS iesaistītās organizācijas bieži vien ir brīvprātīgo vadītas struktūras, kas veicina sociālo un kopienas noturību.

9. Dalība TSS var veicināt, piemēram, sociālo kohēziju un noturību, paaudžu līdzdalību un apmaiņu, vidiskuma izpratni, izglītību, tūrismu, reģionālo attīstību, lauku un attālu rajonu dzīvotspēju, vietējo tradīciju un kultūras mantojuma saglabāšanu un aktīvu pilsoniskumu.

10. TSS var palīdzēt dažādot veidus, kādos cilvēki kustas, iesaistās spēlēs un mijiedarbojas. Dalība TSS var palīdzēt likt pamatus veselīga dzīvesveida paradumiem bērnu un jauniešu vidū, kas var saglabāties visa mūža garumā, tostarp, veicinot ikdienas fizisko aktivitāšu iespējas.

11. TSS var palīdzēt stiprināt Eiropas sporta modeļa galvenās iezīmes, jo tās iemieso daudzas no tā pamatvērtībām, piemēram, iekļautību, godprātīgumu sportā, dzimumu līdztiesību, kopienas iesaisti un kultūru daudzveidību, kas ir šā modeļa pamatā.

12. Eiropas Komisijas veiktais pētījums [1] par TSS liecina par problēmām, ar kurām TSS saskaras, piesaistot jaunus dalībniekus, kas cita starpā ir saistītas ar urbanizāciju, finanšu resursu un cilvēkresursu trūkumu un ierobežoto pamanāmību ārpus to izcelsmes apgabaliem.

AICINA DALĪBVALSTIS ATTIECĪGĀ LĪMENĪ:

13. Veicināt informētību par TSS kā par daļu no Eiropas sporta daudzveidības un nemateriālā kultūras mantojuma, tostarp, piemēram, kartējot TSS gan valsts, gan reģionālā mērogā vai – attiecīgā gadījumā un saskaņā ar valsts apstākļiem – atzīstot to ieguldījumu valsts sporta un kultūras politikā.

14. Veicināt informācijas un labas prakses apmaiņu attiecībā uz TSS atzīšanu, vienlaikus pilnībā ievērojot valstu kompetences un procedūras, tādējādi palīdzot aizsargāt un veicināt Eiropas kopīgo kultūras mantojumu.

15. Atbalstīt brīvprātīgo darbu un kopienā balstītas pārvaldības struktūras, kas uztur, aizsargā un nodod tālāk TSS, neradot nevajadzīgu administratīvo slogu.

16. Atbalstīt iniciatīvas, kuru mērķis ir palielināt informētību un paplašināt TSS potenciālo praktiķu loku bērnu un jauniešu vidū, tostarp – attiecīgā gadījumā un saskaņā ar valsts izglītības sistēmām –, izmantojot izglītību, jaunatnes organizācijas un kopienā balstītas darbības, tādējādi uzsverot vērtību, kāda ir nodošanai no paaudzes paaudzē.

[1] Eiropas Komisija: Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ģenerāldirektorāts, "*Mapping of traditional sports and games (TSG) in Europe – Final report*", Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2016. gads.

17. Veicināt iekļaujošu līdzdalību TSS un piekļuvi tām saskaņā ar ES Pamattiesību hartas 21. pantā izklāstītajiem diskriminācijas aizliegumiem, kas paredz, ka ir aizliegta jebkāda veida diskriminācija, jo īpaši dzimuma, rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, reliģijas vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu dēļ, diskriminācija saistībā ar piederību pie nacionālās minoritātes un diskriminācija īpašuma, izcelsmes, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ.

18. Attiecīgā gadījumā un saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūrām apsvērt TSS iekļaušanu valsts nemateriālā kultūras mantojuma reģistrā.

19. Veicināt brīvprātīgas sadarbības iniciatīvas, tostarp ar TSS saistītas paraugprakses pārrobežu apmaiņas, digitālās platformas un festivālus, kā arī attiecīgā gadījumā un saskaņā ar valstu procedūrām ņemt vērā citu Eiropas TSS pastāvēšanu un dabisku attīstību valsts teritorijā. Dažādās dalībvalstīs un reģionos ir sastopami līdzīgi vai saistīti tradicionālie sporta veidi un spēļu veidi, kas liecina par vēsturiskiem un kultūras sakariem visā Eiropā un rada pārrobežu apmaiņas, mācīšanās un sadarbības iespējas.

20. Veicināt un stiprināt sadarbību ar Eiropas un starptautiskajām organizācijām vai iestādēm, kas iesaistītas TSS, piemēram, *UNESCO* un Eiropas Padomi, kas veicina starpvaldību sadarbību sporta jomā, un izcelt sportu kā līdzekli Eiropas mantojuma, kultūras un vēstures popularizēšanai.

AICINA KOMISIJU SASKAŅĀ AR SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU UN TĀS ATTIECĪGAJĀS KOMPETENCES JOMĀS:

21. Atbalstīt dalību TSS, izmantojot attiecīgas Savienības iniciatīvas, tostarp Eiropas Sporta nedēļu un Eiropas Sporta forumu. Attiecīgā gadījumā apsvērt iespējas veicināt TSS praksi un nodošanu un stiprināt starpkultūru dialogu vai izcelt TSS kā tematu jauniem vai esošiem pasākumiem.

22. Veicināt labas prakses apmaiņu, piemēram, izmantojot ekspertu grupas un mācīšanos no līdzbiedriem, tostarp zināšanu apmaiņu par TSS aizsardzību, pārvaldību un ilgtspējīgu attīstību.

23. Izpētīt iespējas stiprināt ES līmeņa sadarbību starp attiecīgajām politikas jomām – sportu, kultūras mantojumu, starppaaudžu taisnīgumu un izglītību –, vienlaikus pilnībā ievērojot dalībvalstu kompetences.

24. Attiecīgā gadījumā atbalstīt projektus, kas saistīti ar TSS saskaņā ar pašreizējām attiecīgajām Savienības finansēšanas iniciatīvām, tostarp "*Erasmus*+" sporta darbībām, Eiropas Sociālo fondu Plus un citiem attiecīgiem instrumentiem.

AICINĀT SPORTA KUSTĪBU, TRADICIONĀLO SPORTA VEIDU UN SPĒĻU KOPIENU UN CITAS ATTIECĪGĀS IEINTERESĒTĀS PERSONAS, IEVĒROJOT TO AUTONOMIJU:

25. Veicināt iekļaujošu līdzdalību TSS un piekļuvi tām.

26. Sadarbībā ar citām sporta nozares daļām stiprināt pārvaldības, aizsardzības un integritātes standartus TSS struktūrās.

27. Sadarboties ar publiskajām iestādēm, lai uzlabotu TSS pamanāmību, pieejamību un ilgtspēju, tostarp, izmantojot digitālus un inovatīvus komunikācijas rīkus un izstrādājot dokumentāciju, lai atbalstītu to nodošanu no paaudzes paaudzē.

28. Veicināt pārrobežu tīklu veidošanu un sadarbību saistībā ar TSS.

KONTEKSTA DOKUMENTI

ES tiesiskais un politiskais regulējums

– Eiropas Parlamenta 2025. gada 7. oktobra rezolūcija par ES politikas nostādnēm, kas svarīgas Eiropas sporta modeļa veidošanai (2025/2035(INI)), OV C, C/2026/1521, 15.4.2026., *ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1521/oj*

– Padomes 2023. gada 27. novembra secinājumi "Programmas 2030. gadam izvēršana nolūkā sasniegt mērķus: IAM lokalizācijas paātrināšana" (15939/23)

– Padomes 2023. gada 21. novembra secinājumi "Sociāla, zaļa un digitāla pārkārtošanās" (15732/23)

– Padomes 2022. gada 4. aprīļa secinājumi "Sports un fiziskā aktivitāte kā daudzsološi ietekmes līdzekļi uzvedības pārveidei par labu ilgtspējīgai attīstībai" (OV C 170, 25.4.2022., 1. lpp.)

– Padomes 2021. gada 30. novembra rezolūcija par Eiropas sporta modeļa galvenajām iezīmēm (OV C 501, 13.12.2021., 1. lpp.)

– Padomes 2021. gada 30. novembra secinājumi par fizisko aktivitāti visa mūža garumā (OV C 501I, 13.12.2021., 1. lpp.)

– Padomes 2021. gada 18. maija secinājumi par inovāciju sportā (OV C 212, 4.6.2021., 2. lpp.)

– Padomes 2019. gada 22. novembra rezolūcija par ilgtspējīgas attīstības kultūras dimensiju (OV C 410, 6.12.2019., 1. lpp.)

– Padomes 2018. gada 24. maija secinājumi par to, kā ar sporta palīdzību veicināt ES kopīgās vērtības (OV C 196, 8.6.2018., 23. lpp.)

– Padomes 2016. gada 22. novembra secinājumi par sporta diplomātiju (OV C 467, 15.12.2016., 12. lpp.)

– Eiropas Komisija: Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ģenerāldirektorāts, "*Mapping of traditional sports and games (TSG) in Europe – Final report*", Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2016. gads

– Padomes 2015. gada 24. novembra secinājumi par bērnu motorisko prasmju, fizisko un sporta aktivitāšu veicināšanu (OV C 417, 15.12.2015., 46. lpp.)

– Padomes 2015. gada 19. maija secinājumi par to, kā maksimāli palielināt tautas sporta nozīmi caurviju prasmju attīstīšanā, īpaši jauniešu vidū (OV C 172, 27.5.2015., 8. lpp.)

– Padomes 2014. gada 21. maija secinājumi par dzimumu līdztiesību sportā (OV C 183, 14.6.2014, 39. lpp.)

– Eiropas Savienības Pamattiesību harta (OV C 326, 26.10.2012., 391.–407. lpp.).

Dokumenti no citām organizācijām

– *UNESCO. MINEPS VII noslēguma dokuments Fit for Life Aliance*, pieņemts par fizisko audzināšanu un sportu atbildīgo ministru un augstākā līmeņa amatpersonu septītajā starptautiskajā konferencē (*MINEPS VII*), Baku, 2023. gada 29. jūnijs

– Pārskatītā Eiropas Padomes Eiropas Sporta harta (CM/Rec (2021)5)

– *UNESCO* Starptautiskā fiziskās audzināšanas, fiziskās aktivitātes un sporta harta, 2015. gads

– *UNESCO, Final Report of the Second Collective Consultation on the Safeguarding and Promotion of Traditional Games and Sports*, Teherāna, Irānas Islāma Republika, 2009. gada 16.–20. janvāris

– Eiropas Padomes Rezolūcija CM/Res(2007)8, ar ko izveido Paplašināto daļējo nolīgumu par sportu (*EPAS*)

– *UNESCO* Ģenerālā konference, Rezolūcija 33 C/21 par tradicionālajām spēlēm un sporta veidiem, kas pieņemta tās 33. sesijā Parīzē 2005. gadā

– *UNESCO* Konvencija par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, 2003. gads

– *UNESCO*, Punta del Este deklarācija, kas pieņemta par fizisko audzināšanu un sportu atbildīgo ministru un augstāko amatpersonu trešajā starptautiskajā konferencē (*MINEPS III*), Punta del Este, Urugvaja, 1999. gada 30. novembris–3. decembris